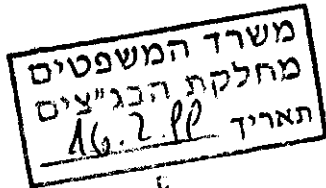

בית המשפט העליון

א.ג.ד.

העותרים

1. עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

2. פאתחיה חוסין ת.ז. 58585548

באמצעות עו"ד ג'מיל דקואר ו/או חסן ג'בארין ו/או ארנה

כהן ו/או מרואן דלאל מעדאלה - המרכז המשפטי

לזכויות המיעוט הערבי בישראל ת"ד 510 שפרעם 20200

טל' 04-9501610 פקס: 04-9503140

נגד

1. רשם המפלגות

רח' הלל 6, ירושלים

2. שר המשפטים

רח' סלאח אלדין 29, ירושלים

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים, והמורה להם לבוא וליתן טעם:

1. מדוע לא לפרסם בעיתון ערבי יומי בישראל את ההודעות אודות הגשת בקשות לרישום מפלגה חדשה ואישורה בפנקס המפלגות כמתחייב מהאמור בסעיפים 4 (ב) ו-12 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן: חוק המפלגות).

2. מדוע לא לפרסם בעיתון ערבי יומי בישראל את ההודעות שפורסמו בעיתונות העברית אודות הגשת בקשות לרישום מפלגה ואישורן לקראת הבחירות לכנסת ה-15 כמתחייב מהאמור בסעיפים 4 (ב) ו-12 לחוק המפלגות.

בקשה למתן צו ביניים

כב' בית המשפט מתבקש להוציא מלפניו צו ביניים המורה למשיב 1 להימנע מלפרסם הודעות בעיתונים יומיים כמתחייב מהוראות הסעיפים 4 (ב) ו-12 לחוק המפלגות כל עוד שאין להן פרסום מקביל בעיתון ערבי יומי בישראל, וזאת עד ההכרעה הסופית בעתירה זו. נימוקי הבקשה לדיון דחוף מהווים חלק בלתי נפרד מבקשה זו.

בקשה לדיון דחוף

1. עניינה של עתירה זו הוא פרסום בעיתון ערבי יומי את נוסח ההודעות שהמשיב 1 מתבקש לעשות

בהתאם לסעיפים 4 (ב) ו-12 לחוק המפלגות. בהתאם להוראות אלו הפרסום אודות מפלגות חדשות בישראל יעשה ברשומות ובעיתונים יומיים בשני שלבים עוקבים. הודעה אודות הגשת בקשה לרישום מפלגה חדשה תפורסם תוך 14 ימים מהגשתה והיא תכלול השם המוצע, עיקרי מטרתיה של המפלגה ואת מענה; ובעבור 30 ימים מפרסום זה, יפרסם המשיב 1 את רישום המפלגה בפנקס המפלגות כמפלגה חדשה בישראל, וזאת באם לא הוגשו התנגדויות לרישום, או הוגשו התנגדויות אך נדחו על ידיו. המשיב 1 סירב לפרסם הודעות הללו בעיתון אל איתחאד, עיתון ערבי יומי יחידי בישראל.

2. אמנם הסתיים מועד הגשת הבקשות לרישום מפלגות חדשות ביום 11/2/1999, אך מאחר וטרם פורסמו בעיתונים וברשומות חלק מהבקשות שהוגשו, ובימים הקרובים יפרסם המשיב 1 אודות הגשתן, ומאחר במועד הקרוב, עם סיום מועד שלב ההתנגדויות לרישום, יפרסם המשיב 1 ברשומות ובעיתונים יומיים את רישומן של המפלגות החדשות בפנקס המפלגות, מתבקש כב' בית המשפט לקבוע מועד דחוף לדיון בעתירה.

3. לעתירה זו סיכויים טובים שתתקבל. היא נסמכת על המעמד המשפטי של השפה הערבית כשפה רשמית בישראל, על עקרונות היסוד: זכות הציבור לדעת, והשמירה על עקרון השוויון עת מימוש של הליך הבחירות לכנסת.

4. עיכוב הדיון בעתירה יהפוך את עניינה כתיאורטי בלבד.

5. יצוין כי העותרות הביאו את עתירתם ביום 14/2/1999 למזכירות בית המשפט אך היא לא התקבלה בגלל העיצומים במזכירות ומשום שנספחי העתירה (במיוחד התצהירים) לא היו מקוריים בגלל העברתם באמצעות פקסימילה לעו"ד מירושלים שהסכים להגיש אותה. ההעברה באמצעות פקס לעו"ד מירושלים כדי להגיש את העתירה נבעה מהחשש שהכניסה לירושלים לא תהיה אפשרית ביום זה.

ואלה הם נימוקי העתירה

6. העותרת 1 הינה עמותה רשומה כדין בישראל שמטרתה קידום זכויות המיעוט הערבי בישראל במישור המשפטי.

7. העותרת 2 הינה ערבייה אזרחית ישראל, תושבת הכפר כוכאב אבו-אלהיג'א שבגליל. והיא פעילה פוליטית, מתעניינת בפוליטיקה של המפלגות בישראל לקראת הבחירות ה-15. היא מנויה על שני עיתונים ערביים, אל-איתחאד, עיתון ערבי יומי ועיתון פסל-אלמקאל, עיתון שבועי. העותרת 2, קוראת עיתונות זו ובקביעות. העותרת 2, מציינת בתצהירה הרצ"ב כי פרסום הודעות אודות רישום מפלגות חדשות הכוללות מצעי המפלגות בעיתונות העברית בלבד, מונע ממנה, כמשתתפת בהליך הבחירות, לקבל מידע חיוני זה במועד.

8. חוק המפלגות מחייב את המשיב 1 לפרסם בעיתונים יומיים וברשומות שתי סוגי הודעות. הראשונה, היא אודות הגשת בקשות לרישום מפלגה חדשה, והשנייה אודות רישום המפלגה בפנקס המפלגות. וזאת בהתאם לסעיפים הבאים לחוק המפלגות המורים לאמור:
סעיף 4 (ב):

"הודעה על הגשת הבקשה תפורסם תוך ארבעה עשר ימים מהגשתה, ברשומות ובעיתונים יומיים כפי שיקבע שר המשפטים; פרטי ההודעה ייקבעו בתקנות."

סעיף 12:

"רשם הרשם מפלגה בפנקס המפלגות יתן לה תעודת רישום. יודיע על כך ליושב ראש הכנסת וליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית. ויפרסם הודעה על כך ברשומות ובעיתונים יומיים כפי שיקבע שר המשפטים."

9. סעיף 6 לחוק המפלגות קובע כי לאחר הפרסום הראשון, רשאי כל אזרח ישראל בגיר להגיש התנגדות בכתב לרישום המפלגה תוך שלושים ימים מיום הפרסום.

10. תקנות המפלגות (רישום ודיווח), התשנ"ג-1993 קבעו דרכי הרישום ופרסום ההודעות, והן לא שללו כלל וכלל את הפרסום בעיתונים ערביים. תקנה 3, הרלוונטית לעניין זה, קובעת לאמור:

"העיתונים שבהם יפרסם הרשם, בנוסף לרשומות, הודעה על הגשת הבקשה יהיו שלושה עיתונים יומיים לפחות, שמהם שניים לפחות בשפה העברית: אחד עיתון בוקר והשני עיתון צהריים, בהודעה יפורטו תאריך הגשת הבקשה, השם המוצע למפלגה, עיקרי מטרותיה ומענה כפי שנרשמה בבקשה, וכן שמותיהם ומעניהם של עשרת הראשונים ברשימת מייסדיה."

11. המשיב 1 סירב לפרסם את הודעותיו בעיתון אל-איתחאד, שהינו עיתון ערבי יומי יחידי בישראל.

12. ביום 2.2.99 פנה מר פייסל ג'בילי, מנכ"ל עיתון אל-איתחאד, למשיב 1 וביקשו לפרסם את ההודעות על רישום מפלגות חדשות בשפה הערבית. מר ג'בילי הפנה את תשומת ליבו של המשיב 1 לכך שהשפה הערבית הוכרה כשפה רשמית בישראל ושאתו ניכר מאזרחי המדינה דוברי השפה הערבית זכאים לקבל מידע חיוני זה בשפתם ובעיתונם היומי היחידי. מר ג'בילי הזכיר גם שבשיחה שקיימו עם חברי ועדת הבחירות המרכזית צוין לאמור:

"נמסר לנו כי הם מוצאים לנכון לפרסם את כל ההודעות היוצאות ממשרד הועדה בעיתונות היומית בערבית בשל כל הסיבות שצוינו לעיל. משרד הועדה אך הדגיש בפנינו כי זו הדרך הבטוחה ביותר להגיע למקסימום תפוצה בכל הקשור למידע בנושא הבחירות."

ע/1: העתק ממכתבו של מר ג'בילי.

13. בתשובתו מיום 7.2.99 ציין המשיב 1 כי, השיקול היחידי אשר עמד מאחורי החלטתו לפרסם בעיתונות הערבית בלבד, היה שיקול התפוצה המרבית העשויה להינתן להודעות בקרב אזרחי המדינה. והוא הוסיף כי, הפרסום שבו באופן טבעי זוכות המפלגות החדשות על ידי הידיעות והכתבות המתפרסמות בעיתונות הערבית, יסייע למעוניינים מקרב קוראי השפה הערבית להתייחס לנושא. על פי גישת המשיב 1, עצם העובדה שמספר אזרחי המדינה הבגירים השולטים

בשפה העברית עולה לאין שיעור על מספרם של קוראי העיתונות הערבית, מייתרת לדעתו, את הפרסום בעיתונות הערבית.
ע/2: העתק ממכתבו של המשיב 1.

14. אכן הסתיים מועד הגשת בקשות לרישום מפלגות חדשות ביום 11/2/1999, יומיים אחר קבלת תגובת המשיב 1, אך לידיעת העותרת 1 טרם פורסמו הודעות בדבר הגשת כל הבקשות. ועתה התחיל שלב ההתנגדויות לרישום חלק מהמפלגות. והמשיב 1 יצטרך לפרסם בקרוב רישום המפלגות בפנקס המפלגות. כך שנושא העתירה עדיין אקטואלי על אף סיום מועד הגשת הבקשות לרישום מפלגות.

15. לידיעת העותרת 1, עשרים מפלגות חדשות הגישו בקשות רישום בפני המשיב 1. העותרות מבקשות כי, גם ההודעות שכבר פורסמו אודות הגשת בקשות הרישום יפורסמו מייד בעיתון ערבי יומי. שכן לגבי חלק מהן שלב ההתנגדויות נמצא בעיצומו וטרם הסתיים. ולמרות שהעותרות לא מבקשות שמועד ההתנגדויות יתחיל ממועד הפרסום בערבית, אולם הפרסום עדיין חיוני וחשוב משום שבמקרה זה, ובכל מקרה, מסירת המידע כשלעצמה אודות שמות המפלגות ומטרותיהן, תהווה מידע חיוני לכל בוחר עתידי. דבר הנמצא בתכלית תכליתו של הפרסום.

החלק המשפטי

16. השפה הערבית הינה שפה רשמית בישראל. דבר המחייב את המשיבים להתייחס אליה בשוויוניות ולהשתמש בה, במיוחד כאשר מדובר בהודעות רשמיות כגון ההודעות נשוא העתירה. על מעמדה של השפה הערבית בישראל ראו:
סימן 82 לדבר המלך במועצתו- 1922;
אמנון רובינשטיין, המשפט הקונסטיטוציוני של מדינת ישראל (מהדורה חמישית) עמ' 97.

17. הפסיקה העליונה ועמדת היועץ המשפטי לממשלה מעידים על מעמדה של השפה הערבית כשפה רשמית בישראל. בבג"צ 2354/93 האגודה לזכויות האזרח נ' עיריית חיפה, היועץ המשפטי לממשלה תמך בעמדת העותרים שלפיה קיימת חובה בדין להשתמש בשפה הערבית בשילוט ובתמרוני העיר חיפה. בבג"צ 4438/97 עדאלה נ' מ.ע.צ. ואח' הוציא בג"צ צו על תנאי ובעקבותיו הביעו המשיבים את נכונותם להשתמש בשפה הערבית בשילוט הבינעירוני בישראל. בע"א 105/92 ראם מהנדסים נ' עיריית נצרת עילית, פ"ד מז (5) 189, נדחתה עמדת המשיבה למנוע שימוש בשפה הערבית על לוחותיה.

18. לפיכך, המשיב 1 בסירובו לפרסם הודעותיו הרשמיות בערבית מפר את הוראות הדין השורר בישראל.

19. בנוסף, העותרים יטענו כי, המשיב 1 מפר את הוראות תקנה 3 לתקנות המפלגות (רישום ודיווח) על ידי הימנעותו מפרסום הודעות בעיתון ערבי יומי. תקנה זו אינה נוקבת במספר מוגבל

של עיתונים יומיים שבהם ייעשה הפרסום. היא נוקבת בדרישת סף לפיה הפרסום יהיה בשלושה עיתונים יומיים לפחות, שבשניים מהם יהיו בשפה העברית. וברור לחלוטין שהעיתון השלישי יהיה בערבית, ולו משום שהמשיב חייב ליתן קדימות לעיתונות של השפה הרשמית בישראל. אחרת תהיה העדפה לשפה שאינה רשמית על שפה רשמית ובזה יש הפרה בוטה לדין הקיים.

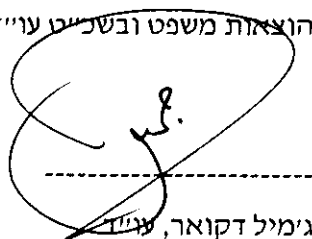
20. כל פרשנות אחרת לתקנה 3 הנ"ל או כל קריאה אחרת לתקנה אשר שוללת את השימוש בשפה הערבית אינה עומדת בקנה אחד עם מעמדה של השפה הערבית כשפה רשמית בישראל.

21. ועוד. המשיב 1, בהתעלמותו מפרסום בשפה הערבית לא נתן למעשה משקל כלשהו לעקרונות היסוד של השיטה המשפטית שבראשן זכות הציבור לדעת וזכותו להיות שותף בהליך המעניק לגיטימיות לתוצאות הבחירות שהמפלגות יהיו שותפים לו. התכלית הראשונית העומדת מאחורי פרסום ההודעות הינה לידע את הציבור אודות שמות המפלגות החדשות, מטרותיהן ודרכיהן הפוליטיות. התכלית השנייה היא לשתף את הציבור בדבר הענקת לגיטימיות לשותפות המפלגות בהליך הדמוקרטי. עניין ההתנגדות לרישום הינו חלק מברית שמחייבת את הציבור לקבל את תוצאות הליך הבחירות. מפלגות שיאושרו מקבלות גושפנקה ציבורית לשותפות. על תכלית החקיקה והשמירה על עקרונות היסוד בשימוש שיקול הדעת השלטוני ראו: ע"א 105/92 ראם מהנדסים נ' עירית נצרת עלית, פ"ד מז (5) 189.

22. לכן, המשיב 1 מפלה את העותרת 2 לרעה על ידי כך שלא מעניק לה, כפי שהוא עושה לגבי אזרחים רבים, את הזכות לקבל מידע חיוני במועד אודות מצעי המפלגות המבקשות רישום, וגם לא מאפשר לה להיות שותפה לברית האזרחית לקראת הבחירות לכנסת. על הזכות לקבל מידע מהרשויות ראו: בג"צ 6218/93 כהן נ' לשכת עורכי הדין, פ"ד מט (2) 529, 542.

22. על השמירה על עקרון השוויון בין האזרחים בקיומו ומימושו של הליך הבחירות ראו: בג"צ 98/69 ברגמן נ' שר האוצר, פ"ד כג(1) 693.
בג"צ 141/82 רובינשטיין נ' יו"ר הכנסת, פ"ד לז(3) 141.
בג"צ 2060/91 תנועת לאו"ר נ' יו"ר הכנסת, פ"ד מד (3) 529.

על יסוד האמור לעיל מתבקש כב' בית המשפט להיעתר לבקשות שבראשית העתירה וכן להוציא מלפניו צו על תנאי כמתבקש מסעדי העתירה ולחייב את המשיבים בהוצאות משפט ובשכ"ט עו"ד.

גימיל דקואר, עו"ד
ב"כ העותרים